

OLIVER TWIST

Els drets dels infants des d'un text clàssic

Les guies de pel·lícules que s'ofereixen des del GrupIREF tenen el mateix objectiu que el projecte Filosofia 3/18, és a dir, procurar que els nens i joves pensin per si mateixos de forma acurada i reflexiva. Per això no són gaire convencionals. Poques vegades hi ha referències a directors, actors o tècniques fílmiques ni corrents cinematogràfiques.

Com si es tractés d'una lectura, demanem als espectadors una actitud activa i desperta abans, mentre i després de veure la pel·lícula. Les nostres guies busquen propiciar tant la mirada a la pantalla com a un mateix.

Aquest aprenentatge es fa a les aules de forma cooperativa, és a dir, formant una comunitat de recerca, un espai on es tracten les qüestions que planteja la pel·lícula de forma dialogada -ni debats ni discussions-, tot donant molta importància a l'exercici del pensament crític i reflexiu.

L'apartat Temes que es poden tractar no ha de ser tractada com un llibre de text, cal usar tots els mecanismes que són habituals a les aules de Filosofia 3/18: fer pissarra si s'escau, posar en marxa el diàleg i si convé llençar alguna pregunta, com un repte per avançar en el coneixement i en l'exercici d'actituds dialogants.

Quan creiem que el treball amb la pel·lícula ja es pot tancar, plantejarem una avaluació per tal que l'alumnat es faci conscient de què ha après, dels sentiments que li ha generat i del coneixement que li ha aportat.

Llicència de Creative Commons
Guia Oliver Twist. Autora: Irene de Puig Olivé. Està subjecta a una llicència de Reconeixement-NoComercial- SenseObraDerivada 4.0 Internacional de Creative Commons.

El valor de denúncia de Charles Dickens i la seva capacitat d'emocionar, actualitzades per un director com Roman Polanski, donen un producte digne de ser tingut en compte. Més enllà del seu valor comercial i la publicitat que envolta la seva estrena arreu del món, educativament parlant, creiem que ens ofereix una bona oportunitat per a treballar des del text i des de la pel·lícula alguns aspectes que, malgrat que se situen al segle XIX, són d'una actualitat aclaparadora.

Tant la novel·la com el film es poden veure des de molts punts de vista i tots seran benvinguts. La nostra proposta contempla simplement d'aprofitar l'enrenou de la pel·lícula per apropar els nens i nens i joves al coneixement i reflexió sobre els drets dels infants.

Objectiu general

- ✚ Ajudar als estudiants a ser conscients dels seus propis drets. Fer-los sensibles a certes situacions i donar-los la oportunitat de compartir experiències tot procurant buscar vies per a resoldre alguns dels conflictes plantejats.

Objectius específics

- ✚ Conèixer els articles de la *Declaració dels drets dels infants*
- ✚ Assumir la *Declaració* com a document de gran importància.
- ✚ Reconèixer algunes formes de vulneració dels drets de l'infant.
- ✚ Crear actituds per respectar els drets i comprendre els deures

BIOGRAFIA DE DICKENS

Charles Dickens és considerat un dels més grans novel·listes del segle XIX, amb una barreja d'humor i sentimentalisme: és el gran retratista d'una Anglaterra preindustrial.

Charles John Huffan Dickens, neix a *Portsmouth*, Anglaterra, el 7 de febrer de 1812. La seva mare el va ensenyar a llegir a partir d'unes quantes obres clàssiques del pare. Quan tenia deu anys, la seva família es va traslladar de Kent a Londres. El seu pare va ser empresonat per deutes no pagats i, per tant, va empitjorar la situació econòmica familiar. Charles va entrar a treballar en una drogueria com a empaquetador de betum pel calçat, lloc on va descobrir les deplorables condicions de vida de les classes socials més baixes. Aquest fet va marcar la seva obra com a escriptor, de tal manera que bona part de les seves obres són denúncia d'aquestes condicions.

Però la família va recuperar l'estabilitat econòmica a causa d'una herència. Gràcies a aquesta afortunada situació, Dickens poder estudiar a Hamstead Road, on va romandre dos anys. La seva adolescència la va passar treballant com a ajudant d'un advocat (1827), freqüentant les biblioteques del *British Museum*, aprenent taquigrafia i, finalment, treballant en la redacció del *Morning Chronicle* a partir de l'any 1828. Aquells anys va publicar, sota el pseudònim de *Boz*, diversos articles inspirats en la vida diària de Londres acompanyats d'il·lustracions de Cruikshank i amb el títol *Sketches by Boz*. Aquell mateix any va casar-se amb Katherine Hogarth. Va veure com es publicava la seva obra *The posthumous papers of*

the Pickwick Club («Els papers pòstums del Club Pickwick»), nou entregues l'any 1836 i onze més l'any 1837. La seva obra següent és *Oliver Twist* (1837-38). Després segueixen. *La botiga d'antiguitats* (1841), *Barnaby Rudge* (1841)), *Dombey i fill* (1848), *Temps difícils* (1854), *Història de dues ciutats* (1859) i *El Misteri d' Edwin Drood*, que va quedar incompleta.

Dickens anava agafant prestigi. L'any 1841 va ser condecorat com a fill adoptiu de la ciutat d'Edimburg i va viatjar als Estats Units d'Amèrica l'any 1842, on li van retre una gran rebuda. Allà, però, va trobar els mateixos vicis que a Anglaterra, de manera que va publicar aquell mateix any una obra amb la qual es va guanyar el rebuig de la societat dels Estats Units d'Amèrica i va significar a Anglaterra el primer fracàs important de la seva carrera: *American notes*. No obstant això, va tornar a rebre el suport del públic gràcies a la seva obra *Cançó de Nadal*.

La seva novel·la *Dombey and son* («Dombey i fill», 1846-48) va significar un canvi en el mètode de treball: va passar de la improvisació a la completa planificació. L'any 1849 va fundar *Household Words* on es publicaven textos d'autors poc coneguts, i on hi va publicar *The bleack house* («La casa deserta», 1852-53), i *Hard times* («Temps difícils», 1854).

Dickens estava sotmès a una gran càrrega de treball. Va viatjar per Itàlia, Suïssa i França. Quan va retornar a Anglaterra, obligat per l'excés de despeses va desenvolupar activitats en altres camps: va organitzar representacions teatrals, va fundar el *Daily News*, va fer d'actor i va donar conferències.

Cap a l'any 1850 la salut de Dickens s'havia ressentit de tanta activitat i es va agreujar per la mort del seu pare, una filla i la seva germana. Tot plegat va contribuir a la seva ruptura amb Katherine. Malgrat tot, va continuar donant conferències i escrivint. Va realitzar una altra volta pels Estats Units d'Amèrica l'any 1867, i el 1870 va aparèixer la primera entrega mensual d'una novel·la que mai no es completaria: *The mystery of Edwin Drood* («El misteri de Edwin Drood»).

El 8 de juny de 1870 va morir a la seva casa de *Gadshill Place* i va ser enterrat a l'abadia de Westminster.

PRESENTACIÓ DE LA PEL·LÍCULA

FITXA TÈCNICA

Director: Roman Polanski

Interpretació : Ben Kingsley (Fagin), Barney Clark (Oliver Twist), Jamie Foreman (Bill Sykes), Harry Eden (The Artful Dodger), Leanne Rowe (Nancy), Lewis Chase (Charley Bates), Edward Hardwicke (Mr Brownlow), Jeremy Swift (Mr Bumble), Mark Strong (Toby Crackit), Frances Cuka (Mrs Bedwin), Chris Overton (Noah Claypole), Michael Heath (Mr Sowerberry), Gillian Hanna (Mrs Sowerberry),
Guió : Ronald Harwood (adaptat del llibre de Charles Dickens *Oliver Twist*).

Produció : R.P. Productions, Medusa Produzione, ETIC Limited, Runteam Ltd

Productors : Roman Polanski, Robert Benmussa, Alain Sarde, Timothy Burrill, Daniel Champagnon, Petr Moravec, Michael Swcharz. **Productors**

executius : Timothy Burrill, Lew Rywin & Henning Molfenter.

Lloc de rodatge: Estudis Barrandov de Praga, Beroun & Zatek (República Txeca)

Tècnica: 35mm Panavisió **Realitzadors** : Ralph Remsted, Olda Mach. **2n**

Assistents: Petr Nemecek & Caroline Veyssière. **Script**: Sylvette Baudrot.

Decorador: Allan Straski. **Direcció artística**: Jindrich Koci **Accessoris** : Jill Azis.

Vestits : Anna B. Sheppard. **Maquillatge**: Michael Baylis, Jean Max Guérin. **Muntatge** : Hervé de Luze. **Efectes especials**: David Bush, Martin Oberlander **Música**: Rachel Portman. **So**: Jean-Marie Blondel.

Durada: 2h 00.

RESUM

Una dona arriba a un orfenat on dona a llum un infant i mor en el part. L'infant orfe viu en el centre passant gana, fred i penalitats. Per treure-se'l de sobre el posen d'aprenent en una fàbrica de baguls. Tip d'injustícies i maltractaments, fuig del taller on l'exploten i després d'un llarg viatge arriba a Londres. Allà, vagarejant coneix un lladregot que el porta a un alberg per a nens on l'amo, Fagin, els ensinistra a robar. Oliver és víctima, com els altres nens, de l'ambició dels delinqüents que els controlen i que els empenyen al crim i a patir la persecució de la justícia. Finalment després de diverses peripècies i dificultats va a parar a casa de Mr. Brownlow que l'acull com un fill i gràcies al qual descobrirà els seus orígens.

NOTA PEL PROFESSORAT

Dickens es proposa mostrar una visió dura i crua de la realitat social de l'Anglaterra preindustrial, on els infants eren molt vulnerables. Polanski pren aquest relleu i enlloc de traslladar-ho a l'actualitat, recrea la versió literària amb molta fidelitat. Com passa amb els clàssics però, la seva lectura o el visionat ens fueteja directament i qüestiona el món actual, tan paral·lel, en tants aspectes, de la pel·lícula malgrat la distància dels anys.

Així com Dickens es va inspirar en els quadres de William Hogart per escriure *Oliver Twist*, Polanski ha fet servir els gravats de Gustave Doré per dissenyar els personatges: gestos, vestimenta, actituds, etc. I també per presentar els crèdits de l'inici i del final. Tots dos creadors, com a bons mestres de la caricatura, saben que és un recurs molt efectista i inequívoc: quan veiem aparèixer el personatge, ja sabem quin serà el seu comportament i la seva moralitat.

Polanski se centra en Oliver deixant de banda els personatges perifèrics, opció que genera més possibilitat d'empatia amb el personatge, però també es perden matisos i sobre tot el sentit de la ironia i de l'humor que, malgrat la tragèdia, recorren les pàgines del text.

Les versions

La novel·la de Charles Dickens ha estat portada al cinema més d'una vegada. Com que algunes d'elles han estat prou famoses, és fàcil d'obtenir algunes còpies d'èpoques distintes i, per tant, es pot explorar el tema de les versions tant en l'aspecte estètic, tècnic, com moral de les adaptacions.

Al marge de les múltiples versions teatrals i per televisió, anotem només les que es troben en DVD:

- *Oliver Twist* (1922) de Frank Lloyd amb Lon Chaney i Jackie Coogan (el protagonista de *El chico* de Charles Chaplin). És una pel·lícula muda, en blanc i negre molt efectista. Pot ser molt útil per comparar amb les altres versions. Durada: 98'
- *Oliver Twist* (1948) de David Lean amb John Howard Davis (Oliver Twist), Robert Newton (Bill Sikes), Alec Guinness (Fagin), Kay Walsh (Nancy), Francis L. Sullivan (senyor Bumble), Henry Stephenson (senyor Brownlow). És una versió molt gòtica, tendint a tràgica, on s'apilonen els esdeveniments. Durada: 110'
- *Oliver!* (1968) de Carol Read. Musical guanyadora de 6 Oscars que alterna la història d'Oliver amb coreografies i cançons. Amb Ron Moody, Oliver Reed, Harry Secombe, Shani Wallis, Mark Lester, Jack Wild. Música: John Green (director musical) y Lionel Bart (compositor). La pel·lícula se centra en alguns episodis i els altres són transmèsos a través de les cançons.

Els personatges

Sr. Bumble: Agutzil de l'hospici que posa el nom a Oliver i que sempre es posiciona contra Oliver. Aconseguirà ser el director de l'hospici.

Noé Claypole: Ajudant en el negoci de pompes fúnebres on treballa Oliver. Més tard convertit en lladre, passa a formar part de colla de Fagin.

Fagin: El vell que protegeix i ensenya la colla de joves lladres. Còmplice de Monks i de Sikes, acabarà a la forca. És més irresponsable que mesquí

Joan Dawkins: Conegut com "El Trampes" (en altres traduccions "El Murri"). És el lladre més llest de la colla. És qui porta Oliver a Londres i el posa en contacte amb Fagin.

Sr. Brownlow: Cavaller que a la seva joventut fou amic del pare d'Oliver. El destí i un atacamant relacionarà els dos personatges. Sempre ajuda Oliver i al final l'adopta.

Anita: Una de les noies de la banda de Fagin. Recolza el xicot, encara que això li vagi en contra.

Guillermo Sikes: Lladre i còmplice de Fagin. Rude i cruel, gasta males maneres. Utilitza a Oliver en un del seus robatoris.

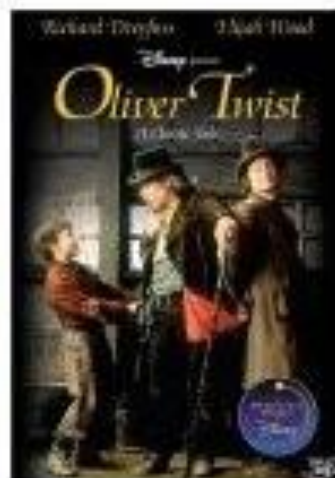
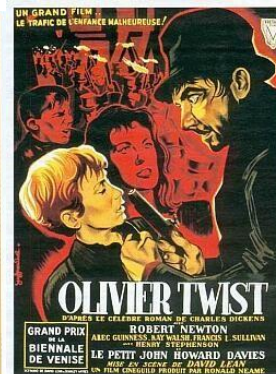
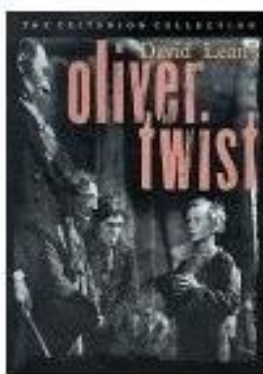
Rosa Maylie: Jove que també ajuda i confia en Oliver. Es troben quan intenten robar la casa on viu. Finalment es descobrirà que és la germana d'Inés, la mare d'Oliver, i per tant, és tia seva.

Monks-Eduardo Leeford: Misteriós personatge que conspira contra el noi. Al final es descobreix que és el seu germanastre i tot el que feia era perquè Oliver no es beneficiés de la seva herència.

TREBALL AMB LA PEL·LÍCULA

ABANS DE VEURE EL FILM

1. LA CARÀTULA

Estudi de distintes caràtules relacionades amb el film

- De cadascuna
 - Què ens diu la fotografia?
 - De què ens informen les lletres?
 - Hi ha descripció del contingut del film?

- De la que nosaltres usem
 - Què remarca?
 - Al final del film pots identificar de quina escena es tracta o és un muntatge que no té res a veure amb la pel·lícula?
 - Quines expectatives et crea? Al final del film creus que s'han acomplert les expectatives que t'oferia la caràtula?
 - Què té de diferent de les altres?

- Personalitza la caràtula.
 Dibuixa la teva caràtula a partir de distintes elements que pots trobar Internet: lletres, fotografies dels actors, fotogrames de publicitat, etc.

2. QÜESTIONARI SOBRE ELS DRETS DELS INFANTS

Abans de començar l'activitat sobre drets dels infants, proposem de confeccionar un qüestionari senzill perquè els propis nens o joves el passin entre els seus col·legues:

ENQUESTA SOBRE ELS DRETS DELS INFANTS I JOVES

Nom
 Edat
 Curs

a. Has sentit a parlar dels Drets dels infants?

Sí En pots dir algun?

No Creus que n'hi hauria d'haver? Quins?

b. Se'ls dóna una còpia simplificada de la *Declaració* i es pregunta quin és, a parer seu, el que es respecta més i quin el que menys. Assenyales amb verd el que més es respecta i en vermell el que menys.

1. Dret a la igualtat, sense distinció de raça, religió o nacionalitat.
2. Dret a una protecció especial que assegurí un creixement mental i social sa i lliure.
3. Dret a un nom i a una nacionalitat.
4. Dret a una alimentació, habitatge i atenció mèdica adequats.
5. Dret a una educació i atenció especials per als infants físicament o mentalment disminuïts.
6. Dret a comprensió i afecte per part de les famílies i de la societat.
7. Dret a l'educació gratuïta. Dret a divertir-se i a jugar.
8. Dret a atenció i ajuda preferents en cas de perill.
9. Dret a protecció contra l'abandonament i l'explotació en el treball.
10. Dret a rebre una educació que fomenti la solidaritat, l'amistat i la justícia entre tothom.

c. Se t'acut alguna activitat o acció per promoure els Drets dels infants i joves?

Cada membre del grup n'ha de passar 10. Una vegada complimentades, es buiden els resultats i podem dir que tenim una mostra, més o menys significativa d'un sector. Els resultats es presenten en forma de mural, d'article a la revista de l'escola, etc.

EN MIRAR LA PEL·LICULA

Es pot treballar tot mirant i aturant la imatge o en forma de fitxa d'observació

3. L'ACCIÓ

Espai i temps:

- A quina època passa la pel·lícula
- On passa l'acció?
- Descriure els escenaris interiors o exteriors on passa l'acció

➤

Espai	Descripció
Orfenat	
Botiga de taüts	
Casa de Fagin	
.....	
.....	

Orfenat

Botiga de taüts

Casa de Fagin

.....

.....

4. ELS PERSONATGES

Buscar els adjectius que millor defineixin els personatges

	Descripció física	Descripció psicològica	
Oliver			
Bumble			
Fagin			
Bill Sikes			
Soberwerry			
Nancy			
Brownlow			
.....			
* AJUDA			
Trets físics			
Algunes observacions que es poden fer:			
-Aspecte físic general: alt, prim, ros, fort,			
-Com gesticula, com es mou: elegant, nerviós,			
Trets psicològics			
Buscar algun adjectiu que vagi bé per a usar en la descripció dels personatges			
bondadós	perseverant	generós	humil
calmat	solidari	indiferent	obedient
tolerant	ordenat	impacient	colèric
pacient	voluntariós	sincer	respectuós
delicat	amical	bondadós	apassionat

DESPRÉS DE VEURE LA PEL·LÍCULA

➤ **Pla de discussió** sobre els personatges per a treballar primer individualment i després en grup:

- Afegir-hi algun personatge més o treure'n algun.
- Afegir-t'hi tu fent un paper. (Pots triar un dels papers que ja hi ha o afegir un nou personatge que inventaries).
- Amb quin dels personatges viuries i amb quin no i per què.
- Quins valors representen els distints personatges del film (es pot posar una llista de valors positius: solidaritat, tendresa, estimació, tolerància, comprensió, generositat, amicitat, etc).

Com reaccionen emocionalment els personatges?

Pots detectar algun moment del film on sigui molt explícit algun dels següents sentiments per part d'algun dels personatges principals?

	Sentiment	Personatge	Moment del film
Ira			
Tristesa			
Temor			
Plaer			
Amor			
Sorpresa			
Dolguts			

Vergonya

*** AJUDA**

Ira : fúria, ultratge, ressentiment, còlera, exasperació, indignació, aflicció, acritud, fastigueig, irritabilitat, hostilitat, violència, odi, etc.

Tristesia: pesar, malenconia, pessimisme, llàstima, autocompassió, solitud, abatiment, desesperació, aflicció, abatiment, esllanguiment, etc.

Temor: ansietat, aprensió, nerviosisme, preocupació, consternació, inquietud, cautela, incertesa, por, terror, fòbia, pànic, etc.

Plaer: felicitat, alegria, diversió, orgull, estremiment, embadaliment, gratificació, satisfacció, eufòria, èxtasi, etc.

Amor: acceptació, simpatia, confiança, amabilitat, afinitat, devoció, adoració, afecte, estima, tendresa, consideració, predilecció, etc.

Sorpresa: commoció, desconcert, admiració, estranyesa, atordiment, estupefacció, esbalaïment, meravellament, etc.

Disgust: menyspreu, avorriment, aversió, disgust, repulsió, desplaer, desgrat, pena, aflicció, sofriment, turment, empipament, molèstia, decepció, malestar, etc.

Vergonya: culpabilitat, molèstia, disgust, remordiment, humiliació, penediment, mortificació, contrició, deshonor, etc.

5. COMPRENSIÓ DEL FILM

Preguntar:

- Què ens diu aquest film sobre els infants?
- És una ficció o pot passar en la realitat?
- T'has posat a la pell d'Oliver ?
- Com creus que haguessis reaccionat tu?
- Quin sentiment et provoca l'actitud de..... (proposar distints personatges)?
- Quin altre títol li posaries a la pel·lícula?

➤ Quins són els moments especials del film per a tu?

- 1.
- 2.
- 3.

➤ Fotogrames de la pel·lícula

- Identificar els distints moments de la pel·lícula
- Estudiar la imatge: tipus de pla, inclinació i posició de la càmera, etc.
- Seqüenciar en els temps el conjunt de totes les imatges

➤ **Canviar el final de la pel·lícula**

➤ **Resumeix l'argument del film en 5 ratlles**

- 1.
- 2.

- 3.
- 4.
- 5.

➤ **Com imagines que podria ser la pel·lícula** amb els mateixos components però actualitzada, que l'acció passés l'any 2006 o 2007. Quin lloc del món escolliries?, quins serien els personatges? Què farien les autoritats? Qui serien els transgressors i qui les bones persones?

En petits grups podeu idear un guió que es titules "Oliver Twist – 2007"?

➤ **A tu què t'ha dit el film?**

Pot ser que prop teu hi hagi un (personatge principal) i tu no te n'adonis?

Escriu tres ratlles sobre la teva opinió sobre el film, justificant la teva avaluació.

- 1.
- 2.
- 3.

6. LA PEL·LÍCULA I ELS DRETS DELS INFANTS

➤ **Quina relació té aquesta pel·lícula amb els Drets dels infants?**

Podria servir per a il·lustrar **els articles** de la *Declaració dels drets dels infants*?

Per què?

- Saps d'altres pel·lícules que també poguessin exemplificar la *Declaració dels drets dels infants*?
- Hi ha alguna altra pel·lícula que et faci pensar en aquesta?
- Hi ha alguna lectura que et faci pensar en aquest tema?

EXERCICIS

L'objectiu d'aquest dossier amb l'excusa del film de Polanski és donar a conèixer o refrescar, si cal, als infants i joves els seus drets, tant per ells personalment com pels seus companys o altres nens i joves del món.

Utilitzem la declaració com a fil conductor perquè té un llenguatge més assequible i és més senzilla a l'hora de memoritzar. Però això no vol dir que no fem referència a la *Convenció* que és més recent i completa, tot ampliant alguns dels drets tot just insinuats a la *Declaració*.

A. Definició d'infant i jove.

Organitzar un petit debat sobre què entenem per infant i jove. Ens poden orientar amb algunes preguntes:

- Si una persona de 30 anys és molt criatura, s'ha d'acollir als drets dels infants?
- Si un infant o jove és molt assenyat, ja no li cal estar protegit pels drets dels infants?
- Quan és que algú ja és "gran"?
- Quines són les edats en les quals se suposa que hom ja és autònom?
- És igual a tots els països?
- És igual a tots els efectes? (Recordar les edats de responsabilitat penal, per exemple)

B. Significat de dret

La declaració també diu que l'infant té dret. Veiem què entenem per "dret"

Digues quin significat té la paraula "dret" en aquestes expressions:

- Ho he mirat del dret i del revés
- El meu germà gran estudia dret
- Tenim dret a fer vaga
- Camina més dret que un pal
- Va pel camí dret
- Es tracta d'un dret constitucional
- No hi ha dret, va dir en veure la multa.
- Els treballadors tenen dret a la Seguretat Social
- La llibertat personal és un dret constitucional
- Va xutar amb el peu dret
- T'enviaré de dret al despatx del director

C.A què tenim dret?

- Donar un paper a cada nen o nena i fer que defensi si tenim o no dret a cadascun d'aquests enunciats. Els que siguin defensats es penjaran a la pissarra o a un mural i quan hàgim treballat la *Declaració* veurem si hi són tots inclosos.

O bé:

- Desitjos i necessitats. Es tracta de decidir què són drets necessaris, imprescindibles o simples desigs. Què és important i fonamental i què és secundari?

- Quins d'entre aquest llistat són els drets que han de ser recollits en una *Declaració*?

☐ La llibertat	• Igual protecció de la llei
☐ La vida	☐ La propietat individual
☐ El menjar	• Educació
☐ Una llar	☐ Tenir un nom
☐ Uns pares o adults que els protegeixin	☐ Tenir germans
☐ Aigua neta	☐ Fer migdiada
☐ Tenir tota la roba que vull	• Atenció mèdica
• Assistència mèdica	• Ésser tractat amb igualtat
☐ Una vida "normal"	• Ésser protegit
☐ Una moto	• Regals per l'aniversari
☐ Divertir-se	• Ésser ben tractat
☐ Estar contents	☐ Atendre a les disminucions
☐ Una nacionalitat	☐ Ser estimat
☐ No ser sotmesos a tortura	☐ Somriure
☐ Seguretat de la seva persona	☐ Tenir dret a opinar
	☐ Defensar creences religioses

D. Què és important o té interès per a mi?

Com distingim les coses que importen de les coses que no importen? Aquest no és pas un tema fàcil. Alguns pensen que hi ha coses que en si mateixes són més importants que d'altres, i que, si estudiéssim bé les coses, veuríem que podem descobrir les que són més importants. Altres argumenten que, en la naturalesa, no hi ha coses intrínsecament millors que altres o, en general, més importants. Totes les atribucions de mèrit o d'importància es basen en objectius humans.

Sinònims de "coses que importen". ¿Quina/es de les expressions següents és/són sinònima/es de "coses que importen"?

1. coses que compten	2. coses importants
3. coses que valen molts diners	4. coses significatives
5. coses que tenen conseqüències greus	6. coses distingibles
7. coses distingides	8. coses inusuals
9. coses extraordinàries	10. coses que valen la pena
11. coses valuoses	12. valors
13. formes de ser important	14. coses ideals
15. ideals	16. coses que "aniran bé"

E. El valor de les coses

1. ¿Hi ha coses a les quals dones un gran valor? ¿Quines?
2. ¿Hi ha qualitats personals a les quals dones un gran valor? ¿Quines qualitats, per exemple, aprecies en els teus amics? ¿Quines qualitats aprecies en els teus pares? ¿I en els teus mestres?
3. La gent diu que l'or i la plata són valuoses. ¿Per què ho diu? ¿Hi estàs d'acord?
4. De vegades es diu que cada vida humana és valuosa. ¿Hi estàs d'acord?
5. De vegades es diu que les obres de literatura i d'art són precioses. ¿Hi estàs d'acord?
6. ¿Què t'estimaries més: tenir moltes coses que no fossin gaire valuoses o tenir-ne poques que ho fossin?
7. Que una cosa sigui rara, ¿fa que sigui valuosa?
8. Que una cosa sigui abundant, ¿significa que no pot ser valuosa?
9. ¿Pot una cosa que és molt petita ser tan valuosa com una altra cosa que és molt gran?
10. ¿Què t'estimaries més: posseir coses valuoses que no haguessis creat tu o crear coses valuoses que llavors no posseïssis?

F. La declaració en rodolins

Cada participant disposarà d'una còpia de la *Declaració dels drets dels infants*. Cadascú farà una lectura individual pausada i reflexiva. Com activitat proposem que cadascú intenti de posar en vers (fent rodolins) un dels articles, adaptant-lo a una llengua més casolana.

Es pot fer individualment o per parelles.

Aquesta manera d'expressar els articles ens pot ser útil per a la següent activitat

G. Il·lustrem la declaració

Triem un dels 10 enunciat, el que hàgim posat en vers, si volem, i li donem una expressió gràfica.

Ho fem de manera que ningú no sàpiga quina és la nostra il·lustració. Pot ser realista o simbòlica. La intenció és que els altres, en veure la imatge, identifiquin l'article.

Al final ho pengem a l'aula en forma d'auca

H. Sopa de lletres

Llegir la declaració poc a poc i procurar fer una síntesi de cada article. Una vegada feta la síntesi procurar resumir l'article amb una sola paraula. Amb aquestes paraules preparar una sopa de lletres que proposarem als altres companys de curs o d'escola. Per tal d'ajudar proposem una síntesi ja feta.

- 1r. IGUALTAT. Dret a gaudir de tots els principis d'aquesta declaració en igualtat, sense discriminació de raça, credo, nacionalitat o origen social.
- 2n. PROTECCIÓ. Dret a una protecció especial per al desenvolupament físic, mental, moral, espiritual i social en condicions de llibertat i dignitat.
- 3r. IDENTITAT. Dret des del naixement a un nom i a una nacionalitat
- 4rt. QUALITAT DE VIDA. Dret a una alimentació, habitatge, esbarjo i atenció mèdica adequats per al nin o nina i la seva mare.
- 5è. INTEGRACIÓ. Dret a una educació i atencions especials per al nin, nina i jove que tingui qualque discapacitat o que sofreixi algun impediment social.
- 6è. AMOR. Dret a comprensió i amor; en un ambient d'afecte i de seguretat moral i material per part dels pares i de la societat.
- 7è. EDUCACIÓ I JOC. Dret a rebre educació gratuïta que li permeti desenvolupar les seves facultats, el seu judici individual i el seu sentit de responsabilitat moral i social. I que pugui gaudir de jocs i recreacions orientades cap als fins perseguits per l'educació.
- 8è. AUXILI. Dret a rebre entre els primers, en tota circumstància, protecció i auxili.
- 9è. DEFENSA. Dret a ser protegit contra tota forma d'abandonament, crueltat i explotació.
- 10è. SOLIDARITAT. Dret a ser protegit contra les pràctiques de discriminació racial, religiosa o de qualsevol altra índole, i a ser educat en un esperit de comprensió, tolerància, amiatat entre els pobles, pau i fraternitat universal.

També aquesta sopa de lletres gegant la podem penjar a l'aula com a recordatori dels articles de la declaració

7. ELS DRETS EN EL TEXT

- Proposem una breu antologia del textos de Dickens. Hem triat només alguns fragments dels primers capítols, però el professorat es pot fer la seva pròpia antologia. Aquesta proposta és només per mostrar una via de relació fecunda entre la literatura i el cinema.

TEXT 1

Capítol 1

“Evidentment aquesta consoladora perspectiva de l'esdevenidor d'una mare no produí el degut efecte. La pacient mogué el cap, i allarga la mà cap al nadó. El cirurgià l'hi posà als braços. Ella li besà apassionadament el front amb els seus llavis freds; li passà les mans per la cara; mirà extraviadament al seu voltant; s'estremí; caigué endarrere... i morí. Li varen fregar el pit, les mans, els polsos; però la sang s'havia aturat per sempre. Parlaren d'esperança i de consol. Li havien estat estranys massa temps.

-Tot ha acabat, senyora Thingummy! -digué el cirurgista a l'últim. -Ah, pobra noia, és ben cert! -digué la infermera, tot plegant el tap de l'ampolla verda que li havia caigut sobre el coixí quan s'acostà per agafar la criatura-. Pobra noia!

-No cal que us molesteu a fer-me cridar si l'infant plora -digué el cirurgià posant-se els guants amb gran deliberació-. És molt probable que rondini. Doneu-li una mica de brou si de cas. -Es posà el capell i tot anant cap a la porta s'aturà al costat del llit i digué:-

-Era una noia bonica, encara; d'on venia?

-La portaren anit -replicà la vella- per ordre de l'inspector. La van trobar estesa al carrer. Havia caminat molt, perquè duia les sabates fetes trossos; però d'on venia i on anava, no ho sap ningú.

El cirurgià es decantà damunt el cadàver, i li aixecà la mà esquerra

-La història de sempre -digué movent el cap-; no hi ha anell. Bé! Bona nit!

El metge se n'anà a dinar; i la infermera, havent-se aplicat una altra vegada a l'ampolla verda, s'assegué en una cadira baixa davant del foc i es posà a vestir l'infant.

Quin excel·lent exemple del poder del vestit era Oliver Twist! Embolicat en la flassada que fins aleshores havia estat el seu únic abric, podia haver estat el fill d'un noble o el d'un captaire; hauria estat difícil al més altívol estrany d'assenyalar-li el propi estament en la societat. Però ara que estava embolicat en velles robes d'indiana que s'havien tornat grogues de tant fer el mateix servei, fou senyalat i retolat, i ocupà de seguida el seu lloc: un fill de la parròquia... l'orfe d'un hospici... l'humil bordegàs mig mort de fam... destinat a ésser tustat i bufetejat a tot arreu... menyspreat per tothom i compadit per ningú. Oliver cridava vigorosament. Si hagués pogut saber que era un orfe deixat a les tendres sol·licituds d'Obrers o Inspectors de la parròquia, potser encara hauria cridat més.” (Charles Dickens. *Oliver Twist*, Ed. Proa, Pàgs. 8 i 9)

- DRET/S als quals fa referència aquest fragment.....

TEXT 2

Capítol 2

“(...) Perquè al mateix moment que un infant s'havia manegat per viure de la més petita porció possible del nodriment més fluix possible, perversament s'esqueia, de cada deu casos vuit, o que s'emmalaltia de necessitat i de fred, o queia al foc per distracció, o es mig ofegava per accident; en cada un d'aquests casos, el miserable petit era usualment cridat a un altre món i allí reunit als pares que no havia conegut en aquest. Pàgs. 10 i 11

(...)

El nen que mig batejaren Oliver Twist avui fa nou anys.

-Pobra criatura! -interposà la senyora Mann, inquietant-se l'ull esquerre amb una punta del davantal.

-I malgrat un premi ofert de deu lliures, que més tard fou augmentat fins a vint; malgrat els molts superlatius, i, jo ho puc dir, sobrenaturals esforços per part d'aquesta parròquia -digué Bumble-, no hem pogut arribar a descobrir qui és el seu pare, o quin era el domicili, nom i condicions de la seva mare.

La senyora Mann aixecà les mans amb admiració; però afegí després de pensar-s'hi un moment:

-Com és, doncs, que ha pogut tenir un nom?

L'agutzil es redreçà tot orgullós i digué: -Jo l'he inventat.

-Vós, senyor Bumble!

-Jo, senyora Mann. Nosaltres anomenem els nostres bordets per ordre alfabètic.

L'últim era una s: li vaig posar Swubble. Aquest era una T: li vaig posar Twist. El primer que vingui serà Unwin, i el que segueixi Vilkins. Tinc noms fets per a acabar l'alfabet i tornar-lo a començar en arribar a la Z.”

(Charles Dickens. *Oliver Twist*, Ed. Proa, Pàg. 13)

- DRET/S als quals fa referència aquest fragment.....

TEXT 3

Capítol 2

“(...) La sala on menjaven els nois era un gran saló de pedra, amb una gran caldera en un cap d'on el director vestit amb un davantal a propòsit, i ajudat per una o dues dones, llossava les farinetes a les hores de menjar. D'aquesta festiva composició n'era donada una escudella a cada noi, i no més, excepte en ocasions de molta gaubança pública en què els donaven també dues unces i quart de pa. Els bols no s'havien de rentar mai. Els nois els polien amb les seves culleres fins que tornaven a ésser lluints; i quan havien acabat aquesta operació (que mai prenia gaire temps, puix que les culleres eren gairebé tan grans com els bols), romanien mirant-se la caldera amb uns ulls tan cobejosos com si es veiessin amb cor de devorar els mateixos totxos de què era feta; xuclant-se, mentrestant, els dits molt assíduament, per tal d'arreglar qualsevol esquitx de farinetes que hi pogués haver caigut. Els nois generalment tenen una gana excel·lent. Oliver Twist i els seus companys sofriren les tortures de la fam lenta durant tres mesos. A l'últim la gana els féu tan voraçs i violents que un noi que era massa alt per la seva edat, i no estava acostumat a aquella mena de cosa (perquè el seu pare havia tingut una petita casa de menjar), anuncià secretament als seus companys, que si no li

donaven una altra escudella de farinetes per dia tenia molta por que una nit es menjaria el noi que dormia al seu costat, que s'esqueia d'ésser un estantís minyonet de tendra edat. Ell tenia una mirada salvatge i afamada, i els altres se'l cregueren implícitament. Tingueren un consell, feren a la sort qui aniria després de sopar a demanar-ne més al director; i tocà a Oliver Twist.

El vespre arribà, els nois prengueren llurs llocs. El director amb el seu uniforme de cuiner, s'estacionà a la caldera; les pobres que l'ajudaven s'arregleraren darrera d'ell; es serviren les farinetes; i es digué una llarga acció de gràcies abans del breu repàs. Les farinetes desaparegueren, els nois començaren a xiuxiuejar i feien l'ullet a Oliver; mentre els veïns més propers el tocaven amb el *colze*. Petit com era, la fam el tenia desesperat i la misèria el feia temerari. S'aixecà de la taula i acostant-se al director amb l'escudella i la cullera a la mà, digué, una mica espantat de la seva gosadia:

-Si us plau, senyor, en voldria una mica més.

El director era un home gras i sanitós; però es girà tot groc. Mirà estupefacte el petit rebel durant uns segons; i després s'agafà a la caldera per no caure. Les ajudantes estaven paralitzades de sorpresa; els nois, de por.

-Què! -digué el mestre a l'últim amb una veu desmaiada.

-Si us plau, senyor -replicà Oliver-, en voldria una mica més.

El mestre li donà un cop de llossa al cap, l'enjoncà amb els seus braços i es posà a bramar cridant l'agutzil.

La Junta estava reunida en conclave solemne quan Bumble entrà corrent a la sala amb una gran excitació, i adreçant-se al senyor de la cadira alta, digué:

-Senyor Limbkins, dispenseu, senyor! Oliver Twist n'ha demanat més. Hi hagué un ensurt general. L'horror era pintat a totes les cares.

-Més! -digué el senyor Limbkins-. Assereneu-vos, Bumble, i responeu-me distintament. He d'entendre que n'ha demanat més després d'haver menjat el sopar assignat pel dietari?

-Sí, senyor -respongué Bumble.

-Aquest noi acabarà penjat -digué el senyor de l'armilla blanca-. Ja veig que aquest noi acabarà penjat."

(Charles Dickens. *Oliver Twist*, Ed. Proa, Pàgs.16 i 17)

- DRET/S als quals fa referència aquest fragment.....

TEXT 4 **Capítol 3**

"Durant tota la setmana després de comesa l'ofensa impia i profana de demanar-ne «més», Oliver Twist romangué pres i incomunicat a la cambra fosca i solitària on havia estat consignat per la prudència i misericòrdia de la Junta."

(Charles Dickens. *Oliver Twist*, Ed. Proa, Pàg. 18)

- DRET/S als quals fa referència aquest fragment.....

*Aquests fragments han estat extrets de l'edició de Editorial Proa, però ens hem permès d'actualitzar alguns arcaïsmes com ara *car*.

AVALUACIÓ

- Per què m'ha servit haver vist i treballat aquesta pel·lícula?
- Quina relació té el que hem vist i fet amb la meua vida?
- Si hagués de triar una imatge de la pel·lícula per resumir la meua valoració de l'estudi d'aquest article seria....
- Conexes millor que abans quins són els drets dels infants? En podria dir almenys tres?

ALTRES TEMES QUE ES PODEN TRACTAR DES DE LA PEL·LÍCULA

La pel·lícula es pot veure des de molts angles, i per tant, suggerim alguns temes que poden ser d'interès a l'hora d'explorar-la:

- La infantesa
- Les relacions familiars: maternitat i paternitat responsables
- L'empatia
- Nens i adults
- Tipologies de persones
- L'abús i indefensió dels infants
- Oliver i els infants del carrer d'avui
- L'adopció
- El paper de les institucions
- La vilesa d'alguns personatges
- L'afecte i la bondat
- Pessimisme o optimisme?
- Anàlisi dels personatges sota la perspectiva dels valors que representen
- Paper social de les dones a l'època
- Rics i pobres
- L'amistat
- Els companys
- Els bons i els dolents ¿qui és qui?
-

PER SABER-NE MÉS

Bibliografia

Dickens Charles. *Oliver Twist*, Ed. Proa, Barcelona

Filmografia

El mundo a cada rato. Cinc directors mostren les 5 prioritats per les que Unicef treballa a tot el món: educació de les nenes, desenvolupament integral de la primera infantesa, immunització, lluita contra la SIDA i protecció, a través d'històries que passen a Senegal, Perú, Índia, Guinea Equatorial i Argentina

Webs per Drets dels infants

www.unicef.org/spanish

www.ecpat.net. Xarxa per sensibilitzar i mobilitzar contra la prostitució, la pornografia infantil i el tràfec d'infants. Anglès, amb alguns documents en castellà
www.saveyhechildren.es . Save the Children és una ong per la defensa i promoció dels drets dels infants

www.infantsdel món.ad/home.htm. Infants del món

www.ai-cat.org (Oficina defensora dels drets del menor

www.enredate.org Web per i per a joves. A partir de reportatges, articles, jocs educatius, postals solidàries, etc.

www.margen.org.niños. En castellà presentació de la declaració dels drets dels infants il·lustrats per Quino, el dibuixant de Mafalda.

Webs sobre la pel·lícula

<https://web.archive.org/web/2006030400>

0931/http://movies.filmmax.com/olivertwist

<http://www.labutaca.net/films/32/olivertwist.htm>

ANNEX

DECLARACIÓ DELS DRETS DELS INFANTS

Adoptada per l'assemblea General de les Nacions Unides, per resolució 1.386 (XVI), de 20 de novembre de 1959.

PRINCIPIS

Principi 1: L'infant ha de gaudir de tots els drets enunciats en aquesta Declaració. Aquests drets han de ser reconeguts a tots els infants sense excepció de cap mena o discriminació per motius de raça, de color, de sexe, de llengua, de religió, d'opinió política o d'altra índole, d'origen nacional o social, posició econòmica, de naixement o de qualsevol altra condició, ja sigui de l'infant mateix o de la seva família.

Principi 2: L'infant ha de gaudir d'una protecció especial i disposarà d'oportunitats i serveis establerts per la llei, i d'altres mitjans, a fi que pugui desenvolupar-se físicament, mentalment, espiritualment i social, d'una manera sana i normal, en condicions de llibertat i dignitat. En promulgar lleis amb aquesta finalitat, la consideració fonamental a què caldrà atènyer-se serà l'interès superior de l'infant.

Principi 3: L'infant té dret, des del seu naixement, a un nom i una nacionalitat.

Principi 4: L'infant ha de gaudir dels beneficis de la seguretat social. Ha de tenir dret a créixer i a desenvolupar-se amb salut; i amb aquest fi caldrà proporcionar-li, igual que a la mare, cura i protecció especials, incloent-hi l'atenció prenatal i postnatal adequades. L'infant té dret a disposar d'alimentació, habitatge, recreació i serveis mèdics adequats.

Principi 5: L'infant que pateixi impediments físics, mentals o socials, ha de rebre el tractament, l'educació i les atencions necessàries que requereixi la seva particular situació.

Principi 6: L'infant, per al desenvolupament ple i harmoniós de la seva personalitat, necessita amor i comprensió. Sempre que sigui possible, haurà de créixer a l'empara i sota la responsabilitat dels seus pare i mare i, en qualsevol cas, en un ambient d'afecte i de seguretat moral i material; llevat de circumstàncies excepcionals, l'infant de tendra edat no serà separat de la seva mare. La societat i les autoritats públiques tenen el deure de dedicar una cura especial envers els infants sense família o que estiguin mancats de mitjans de subsistència. Per al manteniment dels fills de famílies nombroses, convé concedir subsidis estatals o d'altra mena.

Principi 7: L'infant té dret a rebre educació, que serà gratuïta i obligatòria almenys en la seva etapa elemental. Se li donarà una educació que afavoreixi la seva cultura general i li permeti, en condicions d'igualtat d'oportunitats, desenvolupar les seves aptituds i el seu judici individual, el seu sentit de la responsabilitat moral i social, i esdevenir un membre útil de la societat. L'interès superior de l'infant serà el principi que guiarà aquelles persones que tenen la responsabilitat de la seva educació i orientació; aquesta responsabilitat pertoca en primer lloc al pare i a la mare. L'infant gaudirà plenament de jocs i de l'esbarjo, els quals hauran d'estar orientats vers les finalitats perseguides per l'educació; la societat i les autoritats públiques s'esforçaran a promoure la satisfacció d'aquest dret.

Principi 8: L'infant ha de figurar entre els primers de rebre, en tota circumstància, protecció i socors.

Principi 9: L'infant ha de ser protegit contra totes les formes de negligència, crueltat i explotació. No serà objecte de cap mena de tràfic. No s'haurà de consentir que l'infant treballi abans d'una edat mínima adequada; en cap cas no se l'ocuparà ni se li permetrà que s'ocupi en qualsevol tasca o feina que perjudiqui la seva salut, o que interfereixi en el seu desenvolupament físic, mental o moral.

Principi 10: L'infant ha de ser protegit contra les pràctiques que puguin fomentar la discriminació racial, religiosa o de qualsevol altra mena. Ha de ser educat en esperit de comprensió, tolerància, amistat entre els pobles, pau i fraternitat universal, i amb plena consciència que ha de consagrar les seves aptituds i energies al servei dels seus semblants.